

Јорданчо Секуловски

François Laruelle,
Principes de la non-philosophie,
 Presses Universitaires de France, Paris, 1996.

Jordanço Sekulovski

François Laruelle,
Principes de la non-philosophie,
 Presses Universitaires de France, Paris, 1996.

Една философија не води кон друга без да цели да ја наследи истата во сиот нејзин тоталитет, премиса со која Франсоа Ларуел го започнува своето чудесно патешествие наречено Не-философија. Обидувајќи се во својата долгогодишна работа да го изнајде патот и да стигне до дискурс кој ќе биде ослободен од тоталитарните амбиции на философијата, своето севкупно творештво го резимира во ова дело, класично именувано како „Принципите на не-философијата“.

Што е целта на не-философијата? Секако не да биде некаков си предвесник на смртта на философијата, бидејќи таа самата е создадена во преградките на философијата, и тоа во сета нејзина радикална иманентност. Земајќи го изворно за тема Битието (Едното), истовремено ослободувајќи се од Философијата на Едното, не-философијата во сета строгост се реализира како мисла во целост или мисла според Едното.

Радикално иманентниот идентитет е формата на мислење која одбива да се насочи кон Едното како првичен или финален предмет, затоа нужно е насочена кон философијата и науката. Така, не-

Нјџе филозофи нук шapie kah tjetra pa pasur qëllim ta trashëgojë atë në tërë totatiletetin e saj, premisë me të cilën Fransua Laryel e fillon shtegtimin e tij të çuditshëm të quajtur Jo-filozofi. Duke u orvatur në punën e tij shumëvjeçare ta gjejë rrugën dhe të arrijë te diskursi i cili do të lirohet nga ambiciet totalitare të filozofisë, krijimtarinë e tij të tërësishme e rezymon në këtë vepër, të emërtuar në mënyrë klasike si “Parimet e jo-filozofisë”.

Çfarë është qëllimi i jo-filozofisë? Gjithsesi jo që të jetë ndonjë farë paralajmëruesi i vdekjes të filozofisë, sepse ajo vetë është krijuar në prehrin e filozofisë edhe atë në tërë иманентен e saj radikale. Duke e marrë burimisht si темë Qenien (Njërën) njëherësh duke i çliuar nga Filozofia e Njërës, jo-filozofia në tërë rreptësinë e saj realizohet si mendim në tëреси ose mendim sipas Njërës.

Identiteti radikalisht imanent është formë e mendimit e cila refuzon që të kahëzohet kah Njëра si lëndë e parë ose finale, prandaj detyrimisht është kahëzuar kah filozofia dhe shkenca. Kështu jo-filozofia është një lloj i shkencës

философијата е еден вид првична наука, наука за Едното како наука за Битието, останувајќи во доменот на трансценденталната појавност која ја храни философската самодоволност, но која не е ништо повеќе од еден збир на апстракции кои самата природно ги создава заедно со оние за Едното.

Кои философи не се прашуваат што е философијата? Оние кои не целат кон концепт на една не-философија, односно оние коишто ги игнорираат проблемите на философијата, на нејзиниот идентитет како мултиплицитет и ја практикуваат циркуларно цврсто воспоставената авто-легитимација, како и оние кои, елаборирајќи една *ad hoc* не-философија, истата одново ја реинтегрираат во философијата.

Оттука, се чувствува потребата од една не-философија која би ги расчистила сите двосмислености. Така, една не-философија треба да расчисти со теоријата на трансценденталното клонирање на Едното. Не-философија како не-епистемологија, како мисла истовремено научна и философска или поточно, идентична мисла за науката и философијата, одбегнувајќи каква било епистемолошка синтеза преку отфрлање на авторитетот на философијата врз науката.

Не-философијата не се дефинира според своите цели, таа е еден вид радикална критика, една глобална промена на теренот на кој треба да продолжиме, напуштајќи го оној на Битието, а веднаш потоа и оној на Другоста, во полза на оној на Едното или на радикалната иманентност. Станува збор за тоа да се предложи една нова употреба на философската традиција, но не како мисла пред или по философијата, ниту пак некаква прослава на нејзината смрт или некаква си историска реафирмација, употреба која не би се свела на бунт на маргините на

fillestare, shkencë për Njërën si shkencë për Qenien duke mbetur në domenin e dukurishmërisë transcendentale e cila e ushqen vetëmjaftueshmërinë filozofike, por e cila nuk është asgjë më shumë se një tubim abstraksionesh e cila vetë natyrshëm i ka krijuar së bashku me atë për Njërën.

Cilët filozofë nuk pyeten se çfarë është filozofia? Ata të cilët nuk kanë cak konceptin të një jo-filozofie, respektivisht ata të cilët i injorojnë problemet e filozofisë, të identitetit të saj si multiplicitet dhe e praktikojnë autolegjitimimin në mënyrë qarkore fuqishëm si dhe ata të cilët, duke elaboruar një *ad hoc* jo-filozofi, atë përsëri e rientegrojnë në filozofi.

Së këndejmi ndjehet nevoja nga një jo-filozofi e cila do t'i kishte pastruar të gjitha dykuptueshmëritë. Kështu, një jo-filozofi duhet t'i pastrojë gjërat me teorinë e e klonimit transcendental të Njërës. Jo-filozofia si jo-epistemologjia si mendim njëherësh shkencor dhe filozofik ose më saktësisht mendim identik për shkencën dhe filozofinë, duke i ikur ëfarë do sinteze epistemologjike përmes braktisjes së autoritetit të filozofisë mbi shkencën.

Jo-filozofia nuk definohet sipas qëllimeve të saj, ajo është njëfarë kritike radikale, një ndryshim global në terren në të cilin duhet të vazhdojmë duke e braktisur atë të Qenies, ndërsa menjëherë pas atë të Tjetërsisë në dobi të asaj të Njërës ose të imanencës radikale. Bëhet fjalë për atë që të propozohet një përdorim i ri i traditës filozofike, por jo si mendim përpara ose pas filozofisë, madje jo si krenim i vdekjes së saj ose ndonjë farë riafirmimi historik, përdorim i cili nuk do të ishte reduktuar në rebelim në margjinat e filozofisë, në tjetrën e filozofisë kundër saj.

философијата, на другото на философијата против неа.

Станува збор за формирање на автономна дисциплина која ќе поседува свои принципи и правила, норми на валидност и позитивитет, со свој сопствен предмет - философијата. Создавање на една нова мисла која, одбегнувајќи да ја негира философијата, без да повикува на нејзина смрт, без одново да се обиде да ја потчини, би ги суспендирала нејзините претензии за претставување на Стварноста и би создала една нова употреба на философијата.

Bëhet fjalë për formimin e disiplinës autonome e cila do t'i ketë parimet dhe rregullat e saj, normat e vlerës dhe të pozitivitetit, me lëndën e saj vetanake – filozofinë. Krijimi i një mendimi të ri, i cili, duke i ikur mohimit të filozofisë pa e kërkuar vdekjen e saj, pa eu përpjekur që përsëri ta nënshtrijë do t'i kishte suspenduar pretendimet e saj për prezantimin e Realitetit dhe do të kishte krijuar një përdorim të ri të filozofisë.

Përkthim: Lindita Ahmeti